

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Oglase sprejema uredništvo, upravništvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipét reči 5 Din, više odvsake reči pol D. Med tekstom cm² 1:50 D., v »Poslanom« 2:50 D. Takso za oglase plača uprava i da za vse og-lase od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo.

Važna izjava.

Predsednik dolnjelendavske nove stranke mil. g. kan. Florian Štrauss so ednomi najuglednejšemi gospodi naše Slovenske Krajine izjavili, da so odložili predsedstvo v toj stranki. Tudi vzroke odpovedi so povedali. Celo reč so si oni prej vse inači zamislili. Njihov namen je bio, da zberejo vse tiste, ki zavolo gvišni predsodkov neščejó iti z Slov. Ljudskov strankov, v edno stranko. Ta stranka pa ne bi nasprotivala katoličanskoj stranki, nego bi vkupno delali ramo ob rami za hasek i pravice ljudstva. To dobro mišleno stvar pa so mladi gospodje vso pokvarili.

Nas ta izjava veseli. Pa ne za to, da te reči obsodijo delo novi strankarov v Dolnoj Lendavi, nego za to, ar je v nji priznanje, da je Slov. ljudska stranka katoličanska. Njeni program je zozidani na fundamenti katoličanski verski istin i njeno delo je, da brani pravice svete Matercerkvi. I s tem je potrđjeno tudi od nasprotne strani, da so zapisale grobo laž lendavske novine, kda so to stranko ogrizavale s poganskim imenom. Sploj je čudna sodba ljudi, ki so zagriženi. Demokratje pravijo i pišejo, da je Slov. ljud. stranka preveč verska, preveč papova, da njoj prej vse njeno delo zapovedavlejo z Rima, dolnjelendavski gospodje, med šterimi so tudi reverende, pa pravijo, da smo poganska stranka. Šteri majo istino? Istino ma ljudstvo. Ljudstvo vidi delo stranke, vidi njene voditele, zato obsodi oboje i zavüpa toj stranki. Velka večina slovenskoga naroda je v toj stranki i to je za njo najbogši dokaz, da je iz naroda i dela za narod.

Pravice naroda i lendavski strankarje.

Stranka lendavskih vogrskih gospodov se je spovedala.

V 23. številki svojih novin piše, da so samo zato blatili Slovence, da so samo zato želeli priti pod hrvatsko oblast, ar so prej nekši trn občutili v svojem teli. Kakši je te trn, to je tudi povedalo glasilo nove stranke. Naša žela po slovenskoj autonomiji, to je prej tisti trn, šteri jih je pikao, šteri njim je ne dao mira ne v noči, ne po dnevt, pa so zato mogli napraviti novo stranko. blatiti slovenski narod, ošpotati vse ka je samo slovenskoga na sveti, celo tudi našim bratom Čehom so ne mogli odpustiti, da so prišli v

Ljubljano povedat, da nas Slovence, kak svoje dobre brate in sestre iz čistoga srca ljubijo.

Teda pač za volo slovenske autonomije . . .

Mi smo že dostakrat povedali kaj pomeni slovenska autonomija. Bodí povedano ešče ednok, naj naš narod spozna sramotilce slovenstva tak kakši so.

Slovenska autonomija je boj, je delo za pravice Slovencev. Slovenske autonomija pomeni novi red v slovenskom deli naše države, takši red, šteri dopusti, da z našimi penazi po zakoni ravnamo po svoje, da v vsej uradaj in po vsej naši šolaj postavimo na prvo mesto in damo največ pravic našemi materonomi jeziki. Slovenska autonomija je državni red, šteri pokaže celomi sveti, da je na zemli eden — če tudi mali narodič, ali itak takši, šteri poštuje jezik in sveto vero svojih očakov in čüti v sebi telko moči, da med svojimi brati Srbi in Hrvati s svojim delom, brezi lücke pomoči postane srečen in zadovoljen. Slovenska autonomija je teda nekaj lepoga in poštenoga. Ar nam, naj pravi Peter ali Paveo, nikdar nede šlo v glavo, da pač mi Slovenci ne bi smeli ljubiti slovenski jezik, ljubiti našo sveto vero, in delati za to, da bi postao narod v tistom deli naše skupne domovine, gde Slovenci živijo srečen in zadovolju. *S te prave poti nas tudi to ne gene, če je naš boj za pravice slovenskoga naroda trn za vogrskogospode v Dolnji Lendavi.*

Oni pravijo: ne autonomijo, nego hitro skočiti v vlado!

Mi pa pravimo: to prvo je, da se poštujejo pravice slovenskoga naroda! Ar s tem, da dobi Slovenska Ljudska stranka dva ministerska stolca, pravimo, s tem ešče ne bo rešen naš narod. Zato pa pravimo: nam je to prvo i najpotrebnejše, da pride slovenski narod do svoji pravic. In če to mislijo gospodje, da se vse naše želje lejko spunijo brezi autonomije, brezi toga, da bi zastopniki Slovencev sedeli v vladi, no mi potem privolimo tudi v takši državni red, ar mi se ne navdušujemo ne za ministerske stolčke, ne za ime autonomije: mi bijemo boj za pravice Slovenskoga naroda!

In to Vas boli, slavni lendavski gospodje? To je trn v Vašem teli? Zakaj pa se potem tak strašno navdušujete za svoje ljudi, zakaj ščete imeti za vsako ceno vogrskog šole, zakaj so Vam potem tak jako »svete« pravice ljudi, šteri so po krvi in jeziki vaši pravi bratje? Mi tak znamo,

da 14,000 je menje kak pa 72,000. No in itak: vi slobodno zagovarjate pravice 14.000 Madjarov, mi pa postanemo trn v Vašem teli, če se borimo za pravice 72.000 Slovencev v našoj Sl. Krajini? Bodite pravični in spoznajte, da pošteni ljudje ne bodo imeli meši liter za prijatele in vekši liter za svojega brata. Liter pravičnosti more biti pač liter: ednaki za vse ljudi!

Da, bodite pravični, to je ta prva reč, štero smo mogli nasloviti na vas. Drugo pa, ne delajte tak, da bi za svoje delo samo smeh želi za plačilo.

Pišete najmre: »Te obstane tudi naša ostra borba (Sic!) proti tej autonomiji i proti tej stranki, — v šterom boji smo se mogli služiti tudi z takšimi sredstvi, ka je že izgledalo tak kak boj proti bratom Slovencev. Do zdaj smo mogli tak delati — kakšteč nam je bilo žao, da so neštetni kratkovidni to istinsko tako mislili.«

Ne gospoda, »cekerašje« nikdar ne bodo vervali, da ste se »borili« proti autonomiji. »Žlajfarje« ne bodo tak »kratkovidni« — da bi vervali tistim, šteri agrarne interesente ščejo tabulerati — vsakoga za 50 dinarov. Posebno pa ne vörjemo vam zdaj da vidimo, kak lepo mečete vaše politično blato na drugoga prekmurskoga poslanca, na gospoda Hrupiča, šteri pa je venda — radičovec in po vaši dozđajšnji pisavi vaš politični bratec . . . Kak pa: pri gospodi Radiči ste že tudi zafurali poštenje?

Dva dobrotnika.

Pred dvesto letí je bila navada, ka so dijaki, ki so se učili za duhovnike, mogli pokazati kak do znali predgati Ta proba je navadno bila v kakšoj dvorani ne v cerkvi. V Parizi na Francoskom je bio takši dijak, po imeni Fenelon. Meo je komaj 15 let gda je dobo reverendo. Bio je pobožen kak angel, prijazen, ponižen, delaven i moder, predvsem pa jako jako smilenoga srca do trpečih. Njegov oča, grof Fenelon, je določo prostor za sinovo predgo »Hotel de Boufflers«. Dobro je poznao svojega sina. Znao je, ka njemi sin s svojim modrim nastopom spravi veliko čast pred vsemi.

Tak pride določeni den. Vse največše osebnosti s celoga mesta so se zbrale v dvorani. Grof Fenelon hodi od ednoga k drugomi, se prijazno klanja, pozdravlja, nagovarja. Vsi so nesrečno čakali, gda stopi notri mladi predgar. Toga pa li dugo ne-

ga. Nazadnje pride. Njegovo belordeče lice, prignjeni a veseli obraz je na vse napravo najboudši vtis. Nastane grobna tišina. Mladi popič stopi na določeni prostor i začne: »Gospodje i gospe, prosim odpuščenja zato, ka ste me tak dugo mogli čakati. Nego, či bi bilo potrebno, bi vas püsto ešče edno vöro duše čakati, tudi te či bi sam kral bio med vami.

Gda sam šo se, sam eti ne daleč od palače najšeo ednoga dečkeca. Ležao je na zemli pri zidi. Sneg, šteri zdaj ravno gosti kaple, je že do polovice pokrio skoro nagoga siroteka. V srce mi je segnola njegova nevola, zato sam šo bliže, pa ga pitao: Ka delaš tü, moj dragi prijatel? Sirotek začne jokati na ves glas i na zadnje med globokim kucanjom pravi: — Rad bi mro. — Dragi moj prijatel, ti bi rad mro? Te si pa resan tak nesrečen? Pa nemaš nikoga, što bi te lübo i pomagao? — »O moj dober gospod, jaz sem velki sirmaček. Zgübo sam se pa zdaj nemrem več nazaj k materi. Najraj bi mro.«

Pitao sam ga kak se zove, kelko je star, odked je prišeo pa zakaj je tak nesrečen. Potem mi je povedao svojo žalostno zgodovino.

»Zovem se Pierrot, star sem 12 let. Pet let je že, kak sam zapüsto rojstni kraj pa mater. Delao sam kak sam mogeo. Pomagao sam rore zmetatii Ka sam zaslužo sam skrbno vküp devao, da bi šo domo pa dao materi. Svoje groše sam meo skrite pod ciglom, na šterom sam spao. Včera pa zdignem cigeo, da bi vzeo peneze i šo domo z dvema človekoma pa joj groza, nikak mi je vse vkradno . . . Zdaj mi je za mreti . . .

Spoštüvani gospodje i gospe, takša je zgodovina maloga Pierrota, šteri ni jo je med bridkim jočom i trepetom od zime sam komaj povedao. Prijeo sam ga i skoro neseo tü notri pa ga zročo vratari. Ar mi je boža previdnost dala priliko, da pomagam trpečemi dečkeci, sam to včino. Nadele, te deček je zdaj ravno pod tov strehov kaki vi, ki ste prišli poslušat mojo predgo, zato se mi vidi, ka včinim dobro delo, či vam namesto tiste predge gučim ođ njega. Zato vas prosim, v imeni Kristuša, očeta siromakov. tolažnika žalostnih, da odprete svoje denarnice i date kaj za toga mojega siromačeka. Par falačkov srebra ali zlata je malo za vas, za njega je pa dosta: je veselje, sreča, življenje. Zato pa, spoštüvani

gospodje i gospe, dajte in Bog vam vse stoterno poplača.“

Nepopisno močno je ta predga genola v srce vse, bole bi ne mogla niedna druga. Mladi predgar je zdaj sam šo od ednoga do drugoga pa zbirao. Medtem pa gospa Boufflers da prizvati maloga Pierotta v dvorano. Vse oči so obrnjene na njega. Gospa sama tudi vsem zbranim ešče ednok priporoča siroteka, pravi, ka de sama šla okoli nabirat, liki drugo ne vzeme kak zlat. Da bi dala lep zgled, vzeme s šinjeka zlati lanček, z vüh zlate ringline, z roke zlato zapestnico pa vse vrže v staro Pierrotovo kapo, s šterov je pobirala. Nabralo se je do 3 jezero frankov. Deček je vse to gledao kak da bi se njemi senjalo. Za dva dni je preoblečeni i ves srečen prišeo domo.

To je bila prva predga Ferencena Fenelona iz Salignac.

Postao je duhovnik, nadškof v Cambray i eden od največjih vučenjakov pa predgarov na Francoskom.

Bio je dobrotnik.

*

Pred jezero šeststo leti je po tom našem kraji hodo jaki, črstev, veseli i pobožen vojak Martin. Tudi njegov oča je bio vojak, officer rimske armade. Kak pa inači? Vojak oča, vojak mora biti tudi sin. Tak si je mislo pa poslao 18 let staroga Martina na Francosko v officersko šolo. Teško je bilo Martini pri srci. Najraj bi ostao v tom kraji pa se je vdao, misleč, ka što šče, lejko vseširo m Bogi služi i bližnjemi pomaga.

Strašna zima je bila. Vojak Martin vzeme svoj topeo, velki rimski plašč, se zavije skoči na konja pa hajd na špancer. Konj poka z ostrimi kopiti. Ljudje

Martina globoko pozdravljajo. Konj henja. Ka je? Poleg na cesti stoji človik, skoro napol nagi. Groza! V toj zimi! Ne, to nesmi biti . . . Pa kak njemi pomagati? Smileno srce hitro najde pomoč trpečemi, čiravno s tem sebi kaj odtrga. Martin potegne z ram svoj plašč, ga preseka s sablov i da polovico golomi človeki. Polovico svojega je dao v dober namen. Bog ga je blagoslovo. Za par let je Martin postao duhovnik, škof i veliki svetnik. To je sv. Martin, šteroga god smo obhajali 11. novembra. — Bio je tudi dobrotnik.

*

Tomu svetniki v čast si ščemo postaviti lep spomenek, to je „Martinišče“. (Martin-Martinišče).

NEDELA.

po risalaj 25. Evangelij je spisao sv. Mataj v 13. poglavji od 31. do 35. vrste. „Nebesko kraljestvo je podobno kvasi, šteroga je ženska vzela i ga zamesila v 3 merice mele, dokeč se je ne vse prekvasilo.“

Kristus je postavio kvas na te svet, kda si je zebrao 12 apostolov. Apostole je včio i pripravio, da so potom z vsov gorečnostjov šli po sveti i prekvašali svet. Nje je posebno včio, je meo vsikdar pri sebi, njim s čudami pokazao svoje bože poslanstvo, je s svetim Duhom presveto, da so potom meli telko moči, ka so se ne zbojali nikši trüdov. Gorečnost za zveličanje nemrtelni duš i za bože kraljestvo na zemli ji je gnala, da so v par letaj postavili kvas krščanskoga duha med narode. Gorčičino zrno dvanajsti apostolov se je naskori razraslo v mogočno drevo svete Matere cerkvi.

Isti vzgojni namen i pomen majo tudi verske bratovščine i društva. Vsikdar so se znajšli v krogi svete Matere cerkvi neštorni ljudje, ki so se

poglobili v krščanskom življenji. To so predvsem svetniki; poleg njih pa ešče tudi druge duše. Versko življenje pa je jako razločno i vnostransko. zato Cerkev takše pobožne ljudi združji i s posebnim vodstvom vodi do njihovega cilja. Tak so nastanola razločna društva i bratovščine. Njihovi nameni so razločni, a vsako opravla gvišen deo verskoga življenja. So društva i bratovščine, štere so svoje delo posvetile krščanskoj ljubezni do bližnjega, i skrbijo za betežne i sirote, so društva, štera so se posebno posvetila molitvi, druga znanosti itd. Vsako je kvas, šteri naj prekvaša ljudi v verskom duhi.

I što, ki se zanima i trüdi za zveličanje svoje i svojega bližnjega dušo, ne bi iskao edno ali drugo društvo ali bratovščino, štera je njegovim močam i njegovim duševnim potrebčinam najbole primerna, i si v njoj prizadevao se spopuniti? Zgodovina nas vči, da vsakokrat, kda se je v cerkvi pokazala med verniki mlačnost so nastopile razločne bratovščine i društva i redovniki, ki so prinašale novoga duha gorečnosti i pobožnosti v življenje vernikov. I ravno iz znotrajnjega prenovljenja duš bo prišlo za človečanstvo novo prerobenje zvušnjega življenja.

Ustanovitev Marijine družbe na Tišini.

Či si zadnje dni minočega tjedna hodo na Tišini, si zlehka opazo, da se pripravljajo na nekaj posebnoga. Od vsej strani so prihajale mladenke z rožami v cerkev, na njihovi obrazaj si opazo nekšo veselo nemirovščino i skrb. Zadnja nedela je pokazala, za kaj se je pripravljalo. Ustanovili so Marijino družbo.

V nedelo pred velkov mešov je šlo 113. belo oblečeni mladenk v lepoj procesiji v cerkev, kde je bio sprejem.

Vso slovesnost so vodili mil. g. kanonik Časl iz Maribora. Najprle je

bila lepa predga, v šteroj so mil. g. razložili, da je lepo krščansko življenje največša sreča za mladenke. Nato je bio sprejem. Genlivo je bilo poslušati kak so mladenke z gorečnostjov izvolile pred celov farov Marijo za svojo gospo, zavetnico i mater i njoj obljubile verno nasledüvanje. Po slovesnoj sv. meši, štero so darüvali mil. g. kanonik, se je novoustanovljena Mar. družba zbrala v prostoraj, kde majo svoje sestanke. Prišli so poleg domačega g. plivanoša tudi mil. g. kanonik. G. plivanoš, voditeo mlade Mar. družbe so se zahvalili mil. g. kanoniki za trüde i oni so odgovorili, da ji bo veselilo, či bodo ešče kda mogli priti med to lepo družbo i bodo vidili, da se mladenke ravnajo po tom, ka so dnes obljüle.

Zadvečara je bio navuk pred večernicami, v šterom so veleč. g. Radoha, ravnateo Martinišča v M. Soboti navdüšüvali mladino za lepo, jakostno življenje.

Ešče par posebnosti iz celoga slavlja. Jako lepo je bilo gledati kelko sreče je naednok oživelo v mladenkaj, štere so bile sprijete. Najbole srečni nad svojimi ovčicami, štere so se zročile posebnomi Marijinomi varstvi, pa so bili domači g. plivanoš. Na obrazi smo vidili, ka je čütüla njihova duša, kda so med mešov pri prečkaj klečali i molili, molili gvišno za tiste, štere so pripelali k Mariji.

Tišina je pač Tišina, tak smo pravili, kda smo poslušali lepo popevanje. Posebno lepa je bila latinska pesem: „Adoro Te . . .“ G. kantor Antauer se resan potrudijo za lepoto službe bože. Sodelovali so pri petji z igranjom na gosli g. vučiteo i vučitelice. Kelko požrtvovalnosti more biti v pevcaj i pevcaj, ki med dnevom težko delajo, večer pa se vadijo v popevanji. Na Tišini je resan veselo biti pri meši.

V cerkvi je bio med vsem opravilom najlepši red. Red so zdržavali domači mladenci. Za Mar. družbenicami so stopili prek po cerkvi i zdržavali, da sš se vnožine ne sünole

Romanje v Rim.

— IVAN JERIČ. —

Prva noč na vlaki je bila preciprijetna. Bili smo natišnji kak ribe v škatli. Nikam se ne nasloniti, spali smo sedečki. To bi ešče šlo, samo glave da ne bi meo človik, ri sedečem spanjej. Glava ti lezi na prsa, jo zravnaš, ti spadne v enkraj, zdaj se, zdaj ta. Tak smo se mantrali celo noč. Potrpežljivost je mela delo, da je premgala vse to. Zajtra so nas vse boleli šinjeki, od preteguvanja v noči. Večkrat sam se nagnö vö nad okno, da dobim črstev zrak i v lepoj mesečini sam lahko opazo, da se vozimo med zelenimi goricami posejanimi z gostimi kmetskimi hišami. Tu pa tam se zdigavlojo med njimi tudi vekši hrami, to so tovarne za svilo i hiše, kde gojijo sviloprejke (gosence, štere svilo predejo). V gornjem deli Italije, v takzvanoj Lombardiji je pridelavanje i obdelavanje svile eden glavni dohodkov ljudstva.

Vlak, ar nas je vozo samo romare, pa Orle na mednarodne tekme, se je stavlaó samó na vekši postajaj i vozo z nagloščov brzovlaka. Hitro smo prevozili mimo Padove, Ferrare, Bologne, Pistoje i ravno je sunce zšare-

lo ober Apenninski planin, kda smo privozili v Firenco, kde smo se stavili do zadvečara.

Firenca je znamenito zgodovinsko mesto, posebno pa v umetnostnom pogledi, zato, smo se že na pistojskoj postaji vsi opravili, da bi v Firenci meli več časa.

Komaj se je vlak stavio, že smo razdeljeni na menše i vekše skupine šli v varaš. Duhovniki smo si iskali cerkvi, da bi mešüvali.

Včasi pri postaji je cerkev Santa Maria Novella, štero oskrbavlejo baratje sv. Dominika. Midva z g. poslancom sva tu mešüvala. Cerkev je zozidana v gotskom slogi (kak tišinska pri nas). Prečna ladja v šteroj je tudi krasen glavni oltar, zidani z marmora, je lepa, ovači pa so stene srednje ladje preciprazne i püste. V prečnoj ladji na desnoj strani je znamenita podoba Matere bože, stara že več kak 600 let, štero okoliško ljudstvo jako časti.

Opomenoti moram tudi zajtrk. Firenca je mesto, kde se je začela malarska i podobarska umetnost. Dosta tühincov hodi se občüdivat lepoto razločni slik i stebrov, zato pa je vse jako drago. Zajtrk, navadna kava z žemlov 12 Din.

Po zajtrki sva se podala gledat

znamenitosti mesta. Prva je na vrsti bila stolna (püšpekova) cerkev. Najti jo je ne žmetno, ar se z vsakšega vekšega prostora vidi njeni tören i kupola. Nekaj minut po vulicaj i pred nama je stala velikanska i čüdivito lepa cerkev.

Odzvüna je zidana iz samoga marmora v vnogi farba. Nekam vse migeče pred očmi i ne veš na čem naj bi ti počivao pogled, ka bi najbole občüdivao, ali farbo i svetlobo brüšenoga kamna, ali pa vnostrnost, štera se tak čüdivito zlevle v ednoto i kaže proti nebi i zove vsakomi: gori srce. Hitro sva nekaj z boganjega poglednola, na tenko se nemre preglednoti, ar bi za to trbelo eden celi den, i šla v cerkev, da počastiva Najsvetejše. Ravno so püšpek skončali slovesno mešo. Po meši sva preglednola znotranjščino te stavbe i kak sva se voni čüdivala nad njenov lepotov, tak sva notri bila razočaraniva nad zapüščenostjov. Tmična, stene prazne pa tudi niedne čistoče ne bilo v njoj! Cerkev je odznotra duga 169 metrov, šörka 104, kupola na sredini pa je visika 107 metrov.

Poleg cerkvi ščista pozoseb je zozidani törem. Krasno delo, štero je zvršo umetnik Giotto. Kda gledaš te marmornate okraske, se ti vidi, kak

da bi delo bilo napravljeno iz samoga voska i cukra.

Kda sva šla okoli cerkve sva pri hiši na južnoj strani naletela na dve velikivi kamenivi podobi. Edna gleda gor proti cerkvi, edna pa dol. Ljudje pravijo, da sta to podobi dva moža, šteriva sta največ pripomogla pri postavitvi cerkvi. Umetnik, ki je delao plane gleda gor v cerkev, ki pa je zbirao peneze za zidanje, pa dol.

Znameniti je tudi pred stolnicov baptisterij, ali kapelica, v šteroj so nekda krstili. Inda so meli za krst poleg glavni cerkev posebne kapelice. V Ljutomeri i pri Sv. Križi na Štajeri so se ešče obvarvale do dnesden. Te baptisterij je na 6 voglov i odzvüna iz pisanoga marmora. Lepe so dveri, napravljene iz bronza z lepimi reliefnimi podobami. Odznotra se ešče vidi v podi kde je bila velka kamena posoda za krstno vodo. Odzgora je baptisterij poslikani (zmalani) z razločnimi slikami iz svetopisemski zgodb. Nasproti dveram je naslikana slednja sodba. Na sredini med pogübljenimi sedi na žerečem tronuši Satan i požira Judaša. Drugi največši hüdodelci v človeškoj zgodovini pa okoli stojijo i čakajo, da tudi oni pridejo za Judášom na vrsto.

(Dale.)

naprej i bi nastanola stiska. Kak pečina so stali tej krepki mladenci i čuvali mladenke. Vaše so te mladenke i bože, čuvajte je tudi v duševnom pogledi, da ostanejo bože, da ostanejo čiste i nedužne. Da bo to tem ležej i tembole gvišno, zato vsi, ki smo gledali to lepo slavnost, čakamo, da nam isto veselje naskori pripravijo tudi mladenci tišinske fare i tudi nastavijo Mar. družbo za mladence. Daj Bog!

Mi Cankovčarje.

Protiverske novine »Domovina« so se tudi z nas spomenole. Pred kratkim se nekak obreguje v tom listi, da smo prej dolgo meli mir. Pri tom krvi našega č. g. kaplana, da so prej vzrok nemirovčini. Mi proti toj laži protestiramo!

Pitamo, ali zdaj nega v fari miru? O je; mir je med sosidi pa tudi v družinaj nakelko bogamo ravno našega č. g. kaplana, ki nam mir i ljubezen predgajo. Što je že v našoj fari telko nasprotnikov pomiro kak naš gospod. Zato samo zamazana duša zmore kaj takšega od nji pisati. Mir motijo samo tisti, ki ščejo širiti protiverske liste i z božnov peldov (ar je nikdar v cerkvi ne vidimo) ljudi odvrčati od verskoga življenja. Tem pa je že Kristus pravo, da je za nje ne miru prineso nego meč,

Domovina skažljivo pravi, da so se te gospodje prej bole za cerkev i Boga brigali. Pitamo dopisnika, ali se zdaj ne brigajo? Ali se sploy mogoče bole brigati? Či ne vidi on sprevidimo mi, da g. kaplan že cele vore spovidavlejo, kda ešče tisti gospod spi. I što se je skrbo za cerkev, da je lepa i povekšana.

Takše pisanje proti g. kaplani ostro obsodimo! G. kaplana pa prosimo, naj ji takšo grda nezahvalnost ne odvrne od njihovoga dela! Vej itak poznajo tej par sovražnikov sv. vere, šteri nikdar ne hodijo k božoj službi. Mi drugi pa vam povemo, da kem bole do Vas brezverci ošpotavali, tembole bomo Vas mi ljubili i bogali.

Naslednje ešče to povemo, da je ista Domovina, štera ravno s tem pisanjom kaže, da je proti veri, pri nas ne razširjena. Majo jo samo tisti, ki so od indri prisli. Tem pa želemo pri čtenjej takši budalosti dober apetit.

Tisti »Prekmurec« pa, ki v Domovino piše, naj svoje reči malo bole po naše zaobrača, ar smo prehitro spoznali, da nema v Slov. Krajini svoje porodne babice.

Cankovski farniki.

krščansko življenje. Kak so bili priljubljeni, je pokazao njihov velki sprevod. Rodbini i domačim izražamo svoje sožalje, pokojnoma pa Bog daj vežni mir i svetlost!

— **Bitka v M. Soboti.** Naša Sobotna pleše i se bije. Ples je bio v naši oštarij celo na Vsesvece večer. To je škandal od vsej škandalov i kaže na veliko pohujšanje, da nešterne ljudi niti spomin na pokojne nemre odvrnoti od veseljačenja i razvuzdanosti. — V nedelo, kak je že to navada, so tudi plesali po sobočki oštarijaj. Naedaok se samo vkup zgrabijo bakoski »pojgje« z rakičanskimi i eden rakičanec je pri tom prec vneseo. S kamenjom so ga nalupali. Ves krvavi je šo k zdravnik, kde je dobo obveze. No, pa vroča krv toga junaka se je ne shladila. Kda je šo od zdravnika je nečloveško kričao. Na vse to se merodajne oblasti nikaj ne genejo, da bi omejuvale pijančuvanje, nego bodo ešče naprej davali dovoljenja za plese, kde se največ mladine pokvari. — Ves čas toga bitja, je ne bilo niednoga policaja bluzi.

— **Vsem naročnikom.** Naročniki, ki so ešče ne plačali naročnine, naj se z istov popaščijo. Tiskarna je draga i delavci nemrejo čakati na plačo. Što redno plačuje dobre liste, ravno s tem najbolje podpira katoličanske štampo. Trbelo de počasi misliti na nove naročnike.

— **Beltinci.** Od tam nam javijo, da zadnji čas tam jako kupujejo srečke. Največ so spokupili mladenci i mladenke. Nešterni so pravili: »Raj kak bi šo v krčmo dam na dobre namene, pa ešče me pri tom mogoče sreča dosegne.« To je plemenito mišljenje.

— **Turnišče.** Pred kratkim so pri nas meli Udruženje vojnih invalidov z Böltinec veselico ali bole povedano vinsko bratvo. Pa se je nekaj šujsterskih detičov, še zmes en mladi moški, malo preveč nasrko te sladke vinske kaplice. Kak je pač navada pri varašancih, ka nesme priti nieden tujinec v naš varaš, kak sigdar tak zdaj je ne smela minoti veselica bez bitja. Še siromaškim invalidom so ne prizanesli, kak tudi drugim starešim poštenim mojstrom ne, med šterimi so ednoga na cesti s šujsterskim nožom napadnoli ido krvavoga zbili, tak da si je siromak morao pri zdravnik pomoči iskati. Ob ednem pa so si omenjeni invalidi odnesli lepi spomin na varaško kulturo i bodo prav dobro pomnili, gda so prišli v Törnische na bratvo. — Drugoč kaj več novoga z našega varaša. Varašanec.

— **Lepa prilika za vse.** V trgovini pri Brumeni v M. Soboti dobiš blago po nizkoj ceni. Či pa kupiš kaj več, dobiš k šenki edno srečko loterije za Martinišče. S tov srečkov pa dosta zadeneš i tak maš dvojni dobiček.

— **Srečen dečko.** Dne 31. oktobra so v Ptuj meli tombolo (loterijo), na štero je prišlo jako dosta lüstva. Glavni dobitok je bio biciklin. Eden dečko si je kupo srečko pa za deo biciklin. V Ptuj je prišeo peški deleč iz vesi Spuhlje, nazaj pa kak blisk z biciklinom. Tak bo na den naše loterije za Martinišča. Gda bo to? Za par mesecov smo podugšali čas, zato, ka mam ešče dosta srečk k odaji. Či je vse prle odamo, te ne bomo čakal tistoga dneva nego včas bo žrebanje (špilanje). Zato se pa

naj vsakši popašči po srečke, tak de vsakši prle znao, ka zadene. Dobitkov je jako dosta pa velki.

— **»Novice v slikah«** smo priložili k toj številki. Či što ne bi dobo, naj nam to hitro naznani.

— **Strašen umor v Gorici.** V Gorici pri zadnoj hiši proti pučonskim ciglenicam je bila vertinja sama doma. Njeni mož pa hodi delat v ciglenice i je bio tudi te nesrečen den na deli. Kda je opodne domo prišeo, je zagledno skoz nad okno, da žena leži v mlaki krvi. Pozvao je druge, šli so notri i pred njimi se je odpro strašen pogled. Žena je mela šinjek popunoma presekan, samo kža je ešče držala glavo k šinjeki. Što jo je bujo i za kakšega zroka volo, se ešče ne ve.

Država.

— **Kmetska zveza v Ljubljani** je izdala kak vsakše drugo leto svoj koledar, ki obsega vse puno hasnoviti i potrebni stvari za vsakoga kmetskoga človeka. Koledar se lahko nosi v žepi i je trdo vezani. Vsakomi ga prav toplo priporočamo. Što ga žele naročiti naj piše na uredništvo »Novin«.

— **Katoličanske dnevne novine v hrvatskom jeziki.** Hrvatski katoličani dozday ešče neso meli svojega dnevnika. To njim je jako škodilo, ar so ne meli lista, kde bi lahko svoje pravice branili kak bi bilo to potrebno. Najodličnejši voditelje hrvatskoga katoliškoga gibanja so zadnje dni pozvali s proglašom vse hrvatske katolike naj pomagajo pri deli za katoliški dnevnik. V tom proglaš pravijo, da izide prva številka toga novoga dnevnoga lista že za vuzem prišestno leto. Dozday so v te namen že nabrali okoli pol milijona dinarov.

— **Nesreča pri mlini.** V Teharji je prišla edna ženska k mlini. Tam jo je zgrabila nekša železna nared, štera se na minuto 74 krat zavrti i jo vlačila s sebov. Pri sukanji njoj je nogo potrla i jo z glavov mlatilo po cementanom podi. Kda je mlinar stavo mlin, si je že glavo vse sprebila i v par minutaj zdejnola dušo.

Domača politika.

Vlada je po novom preosnovanji ravno tak na prhkaj podlagi kak prle. Zrok te nestalnosti pa je ne to, da vlada nebi mela večine, nego to, da je v radikalnoj stranki, štera je najmočnejša vladna stranka, velka razdrapanost. Tri nasprotuvajoče skupine so v toj stranki: Pašičova, Uzunovičova i Jovanovičova. Vse delo vlade ide skoro za tem, da, napravi med radikali močen položaj, šteroga pa slabi Pašič i njegovi bližanji prijatelje,

Predlog, da se naj da železničnomi ministri ešče 100 milijonov potrošov, je vlada skoro mlela celi tjeđen. S tem so zavlačivali, ka bi se vidlo, da je vlada delala, v istini pa nemajo nikšega pravoga programa za delo. — Poslanec Jugoslovanskoga kluba je govorio proti tomi predlogi i isti klub je glasovao proti. Govornik je povedao, da bo klub glasao proti zato, ar je železnični minister po nepotrebnom premeščavao železničare, ar železnični penzionisti ne dobijo toga, ka njim ide i ar nega vüpanja, da bi se tej 100 milijonov

porabilo za istinske potrebčine pri železnici.

Jugoslovanski klub je predložo zakon, za hitro pomoč poplavlencem v Sloveniji. Vse opozicionalne stranke so podpirale te predlog. Vlada pa, v šteroj sedijo hrvatski i slovenski, »seljački« radičevci pa je te predlog odbila. Tudi v naši krajej je letos povoden napravila dosta kvara i bi trbelo pomoč. Zato si prav dobro zapomnimo zadržanje radičevcov pri tom predlogi.

Proračun ali državni potrošči za prišestno leto so že bili na ministrskoj seji. Te proračun de prej znašao 11 milijard. Ministri so se med sebov ne mogli zediniti.

Od uprave pri ministrstvaj so tudi govorili na seji. Po tom novom zakoni bi bilo samo 12 ministrstev. Druga ministrstva bi se z nešternimi združila, nešterna pa celo odpravila. Državni tajniki bi prej ostali, čiravno nemajo določenoga posla.

Kremžar, poslanec Jugoslov. kluba je predložo tudi zakon, da se uradnikom stalno določijo plače. Pri toj priliki je bio tudi guč od tisti penez, štere jemle vlada od plače uradnikom za poplavlence. Govornik je pravo, da se tej penezi ne porabijo v tiste namene, v štere se je pobiralo.

Svetovna politika.

— **Grško.** Tam so meli volitve. Velko zanimanje je bilo za te volitve zato, ar so politični krogi radovedni bili, ali zmaga stranka republikanov, ali tisti, ki so za kraljevino. Zmagali so republikanci; pa samo tak, ka so štuki čakali ober glavnoga varaša Atene. Znamenje, da so naši vredni sosidje.

— **Špansko.** V Kataloniji, ednoj pokrajini na Španskom se je zbuđo punt proti zdajšnjemi ravnanji v toj državi. Puntare so lovili tudi na Francoskom.

— **Čehoslovaška.** Novi velki dogodek v politiki te države je, da bo kat. slovaška stranka, štero vodi Hlinka, šla v vlado. Hlinka je za svoj stranko zahtevao dvoje ministerstvo i več drugi ugodnosti za Slovake.

— **Italija.** Vsi politični dogodki so ešče pod vtisom toga, da je nekak na voditela vlade Mussolinija strelao. Fašisti so delali velke demonstracije i razbijali stanüvanja vsej, šteri so ne njihovoga mišljenja. V Gorici tudi Slovencem razbijali njihove naprave. tak kak da bi Slovenci bili krivi, da so na Mussolinija strelali. Ministri so meli sejo, na šteroj so sklenoli dati več zapovedi, med drugim tudi smrtno obsodbo, za tiste, ki bi vüпали strelati na Mussolinija, krala, ali kraljevsko bližajo rodbino. Več odredb je proti vsakoj sloboščini ljudstva i naravnoč samo za to, da se z njimi zdrži fašistična stranka.

— **Amerika.** V Zedinjeni državaj so bile volitve. Pridobila je demokratska stranka, zgübila pa republikanska, v šteroj je tudi president. To je prej znamenje, da pri prišestni volitvaj ne zmaga on. Pri agitaciji se je šlo tudi za to, ali naj prepoved vpijanlivi pijak ešče nadale ostane tak ostra, ali se naj spremeni. Tista stranka je pridobila, štera je za spremembo.

SPREJMEM

2 krojaškiva, dobro izurjeniva pomočnika. ŠTEFAN PUHAN, Bogojina.

ŠOŠTARSKI MAŠIN

za štepanje i 1 harmonike ma k odaji KUZMA JOZEFA vdovica v Gederovci h. št. 28.

— GLASI —

Slovenska Krajina.

— **Kalendari presvetoga Srca Jezusovoga** so dotiskani i je te dni začnemo razpošilati, Kalendar je prec velki i cena ednoma je 8 Din. Dobijo se pri upravnistvi »Novin« na Tajnistvi SLS. v Murski Soboti i vsej knjigarnaj. Vsaka hiša si ga mora spraviti i naj nede hiže, šterca ne bi mela kalendara, knjigo z domačimi zgodbami i za naše domače ljudstvo.

— **† Mrli so Meserič Matjaš** daleč na okoli spoštüvani človik. Bili so stara naša korenika, ki so znali pripovisti i zgodb, da si morao občüdivali njihov spomin. Živeli so lepo

GOSPODARSTVO.

Jesensko prašenje. Pregovor pravi: Što v jesen globoko praši, te že na polojno pognoji. Te pregovor je istinski. Či je le mogoče v jesen poprašiti i pognojiti.

Jesensko gnojenje ma dosta prednosti pred sprotoletnjim. Že to je na sprotoletje jako navao, či je gnoj že zvekšega v jesen navožen, da nega telko dela, štero se na sprotoletje naravnoč grmadi pred polodelavcom. V jesen podorani gnoj v zimi, ar je precu vlažen, dobro sprhne. Zemla ga vzeme na sebe i tak že prvoy posejanoy rastlini hasni. Poleg toga pa ešče zemlo precu naraši, da vsa razkipi. Pri sprotoletnjem gnojenju pa ostane zemla ličnata i trda. Gnoj ma tudi to na sebi, da segrevle zemlo. Tak presegrela zemla je na sprotoletje dosta prle za delo kak nepognojena.

Praha naj bo precu globoko zorana. Zemla je dosta rodovitnejša, či je globoko zrašena, Tisti, ki plitvo orjejo, bodo morali prle ali sledkar globše pritikati svoje pluge. Najbogše je to napraviti v jesen, da pri globokoy rali pride mrtva zemla odzgora i se prek zime pripravi. Globoka praha v jesen ma te hasek, da se zemla globoko zraš, ar jo sren nategne i razvrže. Hasni pa tudi to, da jo zrak dobro prehodi. Prezračena zemla je vsikdar rodovitnejša kak zaprta, vležena.

Z istim namenom kak prašiti, je jako hasnovito v jesen travnike vlačiti. Da se zemla nekolko prezrač, da se nepotreben meh i druge škodlive travine pripravijo. Istina, da pri tom nekolko tudi zgenemo potrebne trave, i ravno za to je travnike najbogše v jesen vlačiti, kda je zemla vlažna i se potrebne trave ne posušijo, nego do sprotoletja pali vkoreninijo. Tudi jesensko gnojenje travnikov je najbogše. Pri polevanju z gnojšnicov, či je močna, navadno nekolko travo požari. Na sprotoletje to nekolko zadrži travo v rasti. Pri jesenskom polevanju pa se to ne pozna nikaj. Dežč rad ide večkrat, gnojšnico v zemli razreči i na sprotoletje nam na v jesen pognojenom travniki hitro zraste najlepša trava.

Od gnojenja z umetnimi gnoji: z gipsom, kalijom, vapnom i Tomažovov žlindrov nemo nikaj pisali, ar naše ljudstvo je ešče ne k tomi navajeno i so ta gnojila pri zdajšnoj peneznoj vrednosti nekolko predraga. Prle ali pa sledkar pa bomo morali tudi to pitanje načnoti. Naša agrarna reforma, je ne samo to, kem več zemle, nego tudi to kak mo jo najbolje gnojili.

Sušenje setve. Letos je bila jesen precu dežčevna. Namestaj je bilo na njivaj tak vlažno, da niti v pravom časi neso mogli ljudje strmenoga sejati. Ta prevelka vlaga je jako nevarna za setvo, posebno za žito. Prevlažna zemla rada v led vdari, žito prejde i na sprotoletje vidimo velke prazne lise na takši mestaj. S tem ne samo, da dobimo menje zrnja, nego na prostori kde prejde žito se navadno zaperi vsefele škodlive plevel i ščetanje, štero spravi dosta škodlivoga semenja med dobro, čisto zrnje. Toga se nekolko obranimo, či vodo splavimo i premokri dnik. Či nemremo

vode spüstiti kama dol z njive, pa skopajmo na kraji njive globšo jamo, kama napelamo jarke, po šteroy se odceja voda. Tak bomo na škodi samo za jarke i grebo, ovači pa bi dosta vekši falat prejšeo.

Cene:

Zrnje: 100 kg. (metercent) pšenice 290 Din., žita 215 Din., ovs 155 Din. kukarice 160 Din., ječmena 190 Din., hajdine 250 Din., prosa 270 Din., **Živina:** Govenska v Ljubljani kg. 7:50—8 Din., teoci 8:50 Din., svinje 14—15 Din. **Krma:** Sena 80—90 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 44 par, Schiling 7 D. 96 p. Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 48 p., Francoski frank 1 D. 85 p., Švicarski frank 10 D. 92 Taljanska lira 2:40 D.

NAZNANILO

Naznanjam cenjenomi občinstvi, da s 15. novembrom premetim svojo

krojaško delavnico

v hišo g. fiškališa Olajoša.

S spoštovanjom:

KUKEL KAROL
krojač
Murska Sobota.

Prekmursko kat. podporno društvo sv. Ivana Krstitela

št. 13. spadajoče pod družbo sv. Družine. Društvo je ustanovljeno 15 septembra 1920. 1. in je najbolše za Prekmurske Slovence in Slovenke v Chicagi. Zavaruje se lahko od 250 do 500 dolarov. Moški in ženske od 16. pa do 55 leta. Deca od 1. leta do 16. Deca plačujejo vsi po ednoj ceni 15 centov na en mesec, a stareši pa po svojoj starosti, či se mladi da notri menje, či stareši več. Seja je vsakšo 4. nedelo v meseci ob 2 vori popoldne v Cerkvenoj dvorani sv. Štefana, Lincoln, št. po 22. Pl. V slučaji poškodbe član ali članica dobijo za 6 važnejših operacij 75 dol. za zgubo ednoga oka 100 dol. za 2 oke 250 dol. tak ravno za roko ali nogo či je več nej za delo. Za 4 prste na roki ali na nogi 50 doll. Odborniki so: predsednik Andrej Glavač, 1844. W. 22. Pl. podpredsednik Martin Gabor, tajnik Štefan Fojs 1929 W. 22 Pl. blagajnik Ivan Denša 2730 Arhington št., zapisnikar Matjaš Hajdinjak, nadzorniki: John Horvat, Mihal Haklin, Frank Jörkiš, društveni voditeo Janoš Hren, vratar Št. Majcen

Podpirajte,
Širite
i Čtite
„NOVINE“!

Samostalno podporno društvo „SVETI KRIŽ“ v Chicagi Ill.

je jako dobro za prekmurske Slovence i Slovenke. V društvo se sprejmejo moški od 16. do 50., ženske pa od 16. do 45. leta. Vstopnina eden dolar pri sprejmi v društvo, mesečna plačila za društvo eden dolar. Za to plačilo dobi vsaka kotriga ob priliki betega vsaki den eden dolar podpore, za smrtino pa 500 dolarov. Kotrig ma 215, gotovščine 8000 dol. Seje se vršijo vsako drugo nedelo v meseci popoldne ob treh na No 1802 S. Racine Ave.

Odborniki so: predsed.: Štefan Ros, prodpreds.: Ignac Krapec, nadzorni predsed.: Martin Kelenc tajnik: Štefan Hozjan, podtajnik: Martin Horvat, blagajnik: Štefan Jakšič, paziteo betežnih: Mihael Gjörök, računovoditela: Matjaš Gruškovnjak i Jožef Čurič, paziteo društva: Štefan Vučko, vratar: Ivan Černjavič.

Za 1927. leto

slovenski, vogrski i nemški kalendarji so prišli - v trgovino -

I. HAHN
MURSKA SOBOTA.

Naročnina ino oglasi se sprejema-
jo za „Novine“ pri

I. HAHN trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebnostinami. Prekmurska tiskarna v Murški Soboti.	ERDOŠI BARNABÁŠ trgovci z papirrom igračami v Murški Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.
---	---

Vljudno naznanjam vsem p. n. interesentom, da imam v zalogi

šolske tiskovine in knjige

za gimnazijo in vse osnovne šole v Prekmurju. — Gg. profesorjem, učiteljem in trgovcem s knjigami priznavam 10%—ni popust pri večjem naročilu.

Priporočam se

I. HAHN

trgovina s papirjem in knjigami
v MURSKI SOBOTI.

HRANILNICA IN POSOJILNICA

v ČRENŠOVCIH.

r. z. z n. z. uraduje vsako nedelo ino svetek.

Obrestuje hranilne vloge (navadne) po 8%. Vezane vloge proti šest mesečnoj odpovedi od 5000 Dinarov naviše pa po

8 1/2 %

Stanje vlog je že 2 milijona Dinarov

Kmetski penezi se naj vložijo v kmetske hranilnice i naj služijo v hasek našemi kmetskomi ljudstvi. Zavupajte nam peneze, za štere dobro stojijo naši kmetje z vsov svojov vrednostjov, ka večim sirotam je lahko posodimo na fal interes.

Mali oglasi.

Suhe gobe, jajca:

kupuje vedno po najvišji dnevni ceni trgovina FRANC SENČAR Ljutomer. Velika izbira raznega blaga za jesen in zimo.

LAKATOSOK,
KOVÁCSOK,
BÁDOGOSOK,
MEHNIKUSOK

részére megjelent az első magyar nyelvű képes árjegyzék, mely az összes szerszámokat tartalmazza. Az ára csak 10.- dinár bélyegeken vagy készpénzben.

Rendeljék mig a készlet tart.

INŽINIR ZD. OSVALD

szerszám különlegességek áruháza
ZAGREB, Bakačeva ul. 3.

Imam za prodati mlin

z valeki (hengeri), žago prešo za olje delati, edno mlatilnico. Na mlini je sploy voda. 14 oralov zemle, poslopjom, 2 konja, 8 glav govenske živine, 20 svinj. Poceni odam za volo družin:—: skih razmer. —:

ANTON FASCHING,
ŽEPOVCI št. 52.